

1. Vluchtelingen

Net zoals nu in de wereld zijn aan het begin van de Eerste Wereldoorlog mensen op de vlucht. De eerste vluchtelingen zijn rijkere mensen die al in een vroeg stadium een goed dak boven hun hoofd zoeken in Zeeuws-Vlaanderen. Begin september 1914 volgen mensen met minder of geen geld. De Zeeuwse overheid heeft geen opvang geregeld. Bewoners richten hulpcomités op. Op 10 oktober 1914 valt de havenstad Antwerpen in Duitse handen. Meteen komt een grote stroom vluchtelingen op gang. In totaal meer dan een miljoen Belgen slaan op de vlucht. Om iedereen onderdak en voedsel te geven, maakt de Nederlandse regering een plan om de vluchtelingen te spreiden over het land. Een groot deel blijft in Zeeuws-Vlaanderen. Anderen komen terecht op de Zeeuwse eilanden en in de rest van Nederland.

Ook over zee zoeken mensen een veilig heenkomen. Vissers uit het Belgische Heist vinden onderdak in Cadzand en komen daarna in Zierikzee terecht. Ook Belgische soldaten die niet meer willen vechten slaan op de vlucht naar Nederland. Als ze de grens met Nederland passeren moeten ze hun wapens afgeven. De soldaten komen terecht in kampen in het midden van het land, ver weg van de grens.

Meer informatie over dit thema....

[Zeeuwse Ankers - vluchtelingen](#)

[Zeeland tijdens de Eerste Wereldoorlog, Vluchtelingen](#)

De leerlingen bekijken de [Prezi](#) presentatie. De vragen van de Kijkwijzer bronnen (docentenhandleiding pagina 4) kunnen daarbij gesteld worden.

Bij de lesideeën staan meer bronnen. Attendeer de leerlingen steeds op de bronnen bij het maken van de opdrachten.

Bronnen op Zeeuwse Ankers:

[Belgische vluchtelingen foto](#)

[Kaartje vluchtelingenstromen door Zeeland](#)

[Kind zoekt ouders document](#)

[Aantallen vluchtelingen per gemeente](#)

[Belgisch vluchtelingen comité](#)

[Barakken Kloosterzande](#)

[Verplaatsbaar ziekenhuis Vlissingen](#)

[Registratie van vluchtelingen](#)

[Situatie in een dwangarbeiderskamp](#)

[Frans gedicht vluchteling Tholen](#)

[Omroep Zeeland Vluchtelingenkamp Hontenisse](#) (5,30 min)

Vragen bij de bronnen:

Waar komen de vluchtelingen vandaan? Waarom komen de vluchtelingen daar vandaan? Waar vluchten de mensen voor? Waar gaan de vluchtelingen naar toe? Waarom gaan ze daar naartoe? Welke transportmiddelen hebben ze?

Hoeveel vluchtelingen zijn er ongeveer in Zeeland terechtgekomen? Hoeveel in jouw gemeente?

Hoe was de vluchtelingenopvang geregeld?

Opdrachten p.o.

Jij bent een vluchteling die vanuit een veilige Zeeuwse stad of dorp (zie de bronnen) een Ansichtkaart naar je thuisland stuurt. Voor de voorkant gebruik je een foto van een vluchteling. Je kunt ook zelf een foto maken.

Op de achterkant komt het adres waar de kaart naartoe gestuurd wordt, bijvoorbeeld je ouders, of een achtergebleven vriendje. Je schrijft op de kaart een verhaaltje over de aankomst van jezelf als vluchteling in de opvangplaats. En je beschrijft de situatie ter plekke.

Voor ideeën kijk je op www.europeana.eu. Zoek op: Zeeland eerste wereldoorlog

Diverse foto's: [Foto's Gemeentearchief Goes](#)

Neem een krantenartikel mee over de hedendaagse vluchtelingenproblematiek. Wat is het probleem: waar komen de vluchtelingen vandaan, waarom zijn ze op de vlucht geslagen, wat nemen ze mee, waar gaan ze naar toe, hoe wordt de opvang van die vluchtelingen geregeld, wat vinden de bewoners in de opvangplaats daar van?

Bekijk de bronnen hierboven en;

[Vluchtelingen foto's](#)

[GIDS50](#)

Wat zijn de verschillen en overeenkomsten met de vluchtelingen uit WO I? Maak een muurkrant over de situatie toen en nu.

Opdrachten v.o. onderbouw en bovenbouw:

Onderzoeksvraag: 'Zaten er Belgische vluchtelingen in mijn woonplaats/gemeente?'

Waar kwamen deze vluchtelingen vandaan? Ga naar de databases met de namen van duizenden vluchtelingen uit België, die tijdens de Eerste Wereldoorlog in Zeeland zijn opgevangen. Kies één persoon uit. Zoek uit waar hij/zij naartoe is gegaan en hoe het hem/haar verder vergaan is. Zoek ook een afbeelding daarbij op internet en motiveer je keuze.

Gebruik de aangeleverde bronnen en ga naar onderstaande websites.

Bronnen:

[Zeeuws Archief Database vluchtelingen](#)

[GIDS50](#)

[Zeeuwen gezocht uitleg](#)

[Database Belgische vluchtelingen](#)

[PZC Blog Belgische vluchtelingen](#)

[Omroep Zeeland Vluchtelingenkamp Hontenisse](#) (5,30 min)

[Gemeentearchief Goes Belgische vluchtelingen](#)

[Gemeentearchief Vlissingen Belgische vluchtelingen](#)

[Photobase Vlissingen](#) > zoek bijv op jaartal

[Gemeentearchief Schouwen-Duiveland ppt WO I](#)

Opdrachten v.o. bovenbouw

Vluchtelingen vroeger/nu. Bestudeer de vluchtelingenproblematiek in Zeeland tijdens WO I.

Lees [Zeeuwse Ankers Belgische vluchtelingen](#)

Bronnen:

[Krantenbank Zeeland](#)

[Zeeuws Archief Database vluchtelingen](#)

[GIDS50](#)

[Zeeuwen gezocht uitleg](#)

[Database Belgische vluchtelingen](#)

[PZC Blog Belgische vluchtelingen](#)

[Gemeentearchief Goes Belgische vluchtelingen](#)

[Gemeentearchief Vlissingen Belgische vluchtelingen](#)

[Photobase Vlissingen](#) > zoek bijv op jaartal

[Gemeentearchief Schouwen-Duiveland ppt WO I](#)

[Omroep Zeeland Vluchtelingenkamp Hontenisse](#) (5,30 min)

Opdracht: Bereid als burgemeester een bijeenkomst van de gemeente voor, waarbij de bewoners van jouw dorp of stad te horen krijgen dat er een Asiel Zoekers Centrum (AZC) komt. Gebruik verschillende invalshoeken om de bewoners voor te lichten: Problematiek van de vluchteling, problematiek van de gemeente, gevolgen voor de mensen die in de omgeving van het AZC wonen, kansen voor de lokale economie?, etc.

Na de uitleg van de 'burgemeester' volgt een discussie met de 'bewoners'. Probeer zoveel mogelijk voor- én tegenargumenten te bedenken over de komst van een AZC.

Gebruik bronnen hierboven en geschiedenisvoorbeelden, zoals [NPO geschiedenis](#)

[vluchtelingenstromen](#) om de mensen voor te lichten over hoe het tijdens WO I en daarna ging met bijv. de opvang van grote hoeveelheden vluchtelingen en een middel als de doodendraad om vluchtelingen tegen te houden.

Opdracht Goes: [Gemeentearchief Goes Lesbrieven vluchtelingen](#)